

Eerste hulp bij onhandige huisdieren

Originele tekst: Pien van Hout – bewerkt door onze redactie.

Een prachtig gezicht: onze huisdieren met de kolder in de kop! Ze vinden het heerlijk om lekker te rennen en rauzen. Maar in dat enthousiasme spelen ze wel eens te wild, of ze verwonden zich op een andere manier. Niet bij ieder wondje is het nodig direct naar de dierenarts te gaan, maar goede verzorging is wel belangrijk om erger te voorkomen. Dierenarts Maarten Kappen van dierenkliniek Eersel geeft tips.

Een wondje is eigenlijk niet meer dan een verbreking van het huidweefsel. De huid is het orgaan dat het lichaam beschermt tegen indringers van buitenaf. Een verwonding is daarmee een 'zwakke plek' in die verdediging. Het lichaam zal dan ook proberen de samenhang van de huid zo snel mogelijk te herstellen. Hierbij komt vaak wondvocht of bloed vrij, omdat de cellen die zich hierin bevinden zorgen voor de opruiming van beschadigde huidcellen en voorkomen van een infectie. Ook worden met vocht of bloed afvalstoffen afgevoerd. Deze reactie van het lichaam is eigenlijk stap één op weg naar genezing.

Bijtwond of schaafwond?

De belangrijkste eerste stap in de verzorging van wondjes bij uw huisdier is vaststellen met wat voor soort verwonding u te maken heeft. Hierbij zijn een aantal dingen belangrijk. Allereerst de plaats van de wond, omdat dit invloed heeft op de hoeveelheid doorbloeding, het soort weefsel en of uw huisdier er zelf makkelijk bij kan met bek of poten. Hierdoor zou uw hond, kat of konijn zichzelf namelijk extra kunnen beschadigen. Een volgend punt van aandacht is de diepte van de verwonding. Een oppervlakkige wond moet namelijk anders worden verzorgd dan een diepe verwonding. Voor alle wondjes geldt: hoe schoner, hoe beter.

Tot slot is het belangrijk om rekening te houden met de oorzaak van de wond. Een bijtwond heeft bijvoorbeeld een andere verzorging nodig dan een schaafwond.

Oppervlakkige wond: niet smeren

Een oppervlakkige wond hoeft meestal alleen goed schoongemaakt te worden. Dat kan gewoon met water uit de kraan. Houd het wondje onder stromend water en laat de straal een stukje boven de wond op de huid komen, of zet zachtjes de douchekop op de wond. Voorkom in ieder geval dat er met kracht water in de wond gespoten wordt, want daarmee beschadigt het weefsel nog verder. Gebruik vooral geen crèmes of zalf. Vaak remmen deze het genezingsproces namelijk omdat de lichaamseigen cellen hun werk dan niet meer goed kunnen doen. Het is beter om de wond open te laten, zodat het aan de lucht kan genezen en er een korstje wordt gevormd. Een verband is alleen nodig tijdens het wandelen om te voorkomen dat er vuil in de wond komt. Bij de dierenarts en dierenspecialzaak zijn neopreen hoesjes te koop die over een pootverbandje geschoven kunnen worden. Zo wordt het verband beschermd tijdens het uitlaten.

Diepe wonden: verbinden

Bij een diepere wond, door de huid heen, is het juist beter om af te dekken, nadat de wond goed schoongemaakt is en ontsmet. Eerst dus weer goed spoelen met water, ook al is er geen vuil meer zichtbaar. Daarna ontsmet u de wond met bijvoorbeeld Sterilon of Betadine. Wees voorzichtig: uw huisdier weet niet dat u hem probeert te helpen en het ontsmetten kan behoorlijk prikken. Zelfs de braafste hond en de liefste kat

kunnen op zo'n moment van schrik bijten of krabben. Eenmaal schoon en ontsmet kunt u het beste een verband aanleggen om de wond schoon te houden en te beschermen tegen likken en bijten. Blijft de wond bloeden, ga dan binnen zes uur naar de dierenarts om te laten bepalen of de wond gehecht moet worden. Bijtwonden veroorzaakt door andere honden of katten zijn per definitie vervuild. De tanden van de belager brengen altijd bacteriën in de wond. Hierdoor is het infectiegevaar relatief groot en dat maakt het schoonmaken en ontsmetten extra belangrijk. Ga met bijtwonden altijd naar de dierenarts, in ieder geval binnen zes uur na het ontstaan van de wond. De dierenarts kan bepalen hoe de wond het best behandeld kan worden.

Ernstig bloeden

Bij een ernstige bloeding, bijvoorbeeld als uw huisdier is aangereden of flink heeft gevochten, is het belangrijk om groot bloedverlies te voorkomen. Door druk uit te oefenen op de wond, met een schone doek, wordt stolling en infectie tegengegaan. Hiermee kunt u voorkomen dat uw hond of kat in shock raakt. Als de bloeding op een van de poten zit is het belangrijk om te proberen de poot hoger te houden dan de rest van het lichaam. Eventueel kunt u een knevelverband aanleggen door een reep stof (een sjaal of stropdas bijvoorbeeld) strak rond de poot te draaien op vijf cm afstand van de wond, tussen het lichaam en de verwonding. Om afsterven van de poot te voorkomen mag u het knevelverband nooit langer dan een kwartier laten zitten. Ook hier is het belangrijk om met spoed naar de dierenarts te gaan met uw huisdier.

Verband aanleggen

Gebruik schone, eventueel steriele gaasjes op de wond en een eenvoudig, elastisch hydrofiel verband. Een diepe wond waarmee u naar de dierenarts gaat kan beter nog een laagje vette of witte watten onder het verband gebruiken. Deze materialen zijn te koop bij drogisterijen en apotheken. Zorg dat u in alle rust het verband kunt aanleggen en vraag eventueel hulp aan iemand die het dier vast kan houden en gerust stelt. Leg eerst het gaasje op de wond en begin dan met het wentelen van het verband. Kijk daarbij 'in de rol'; zo verdeelt u het beste de druk over het verband. Begin aan de kant van de wond die het verst bij het lichaam vandaan is met afrollen en verbind vervolgens naar het lichaam toe. De eerste twee slagen gaan rondom en over het gaasje, daarna zwachtelt u naar het lichaam toe. Overlap steeds ongeveer 2/3 van de vorige slag. Verdeel de druk zo goed mogelijk. Let er ook op dat het verband wel stevig zit maar zeker niet afknelt. Verbind een ruim oppervlak, het verband kan altijd afzakken en moet ook dan de wond blijven bedekken. Aan het einde van de verbandrol kunt u het laatste stukje onder een vorige slag steken, maar let erop dat het geen prop wordt die een drukplek kan veroorzaken. Het laatste stukje vastzetten met een hechtpleister is ook een prima optie. Moet een pootverband ook blijven zitten tijdens het uitlaten van de hond dan is zelfklevend verband over het hydrofiel verband soms handig, of een speciaal verbandschoentje. Vraag hiernaar bij uw dierenarts. Ververs een verband dagelijks, of op indicatie van de dierenarts.

Brandwonden: koelen

Met een open haard of kaarsen in huis kan het gebeuren dat uw huisdier in aanraking komt met vuur en een brandwond oploopt. De eerste hulp hierbij is vergelijkbaar met de behandeling van brandwonden bij mensen. Het belangrijkste is het vuur te doven (met behulp van een branddeken of handdoek) en de brandplek zo snel mogelijk te koelen met lauw water. Probeer het lichaamsdeel minimaal vijf minuten onder de kraan te houden, bij ernstige verbrandingen een kwartier. Ook hier geldt: vooral niet smeren!

De dierenarts kan het beste beoordelen wat de volgende stap in de behandeling is. Probeer bij het reizen naar de dierenarts uw kat of hond warm te houden met behulp van dekens. Door het koelen van het aangedane lichaamsdeel en de schrik kan het dier namelijk onderkoeld raken.

Lampenkap

Zoals u zelf zult herkennen jeuken wondjes vaak. Het is lastig om hier niet aan toe te geven. Dit geldt ook voor uw hond, kat of konijn. Doordat ze aan hun wond likken, krabben of bijten kunnen infecties ontstaan en wordt de genezing vertraagd. Er zijn verschillende manieren om te voorkomen dat uw

huisdier aan zijn of haar verwonding zit. Als u thuis bent en uw dier in de gaten kunt houden volstaat het om ze te stoppen of af te leiden als ze aan het likken of krabben zijn. Het is echter effectiever om hulpmiddelen te gebruiken. Een manier om de verwonding af te schermen van vuil is een beschermende romper. Niet alle dieren vinden dit echter fijn zitten. Daarnaast geeft het nog genoeg bewegingsvrijheid, zodat huisdieren soms nog steeds bij hun verwonding kunnen. Er bestaan ook verschillende wondcrèmes die vies smaken, maar dan kunnen dieren nog steeds krabben. Zoals eerder vermeld is het ook niet aan te raden om een wond in te smeren met crème. De meest gebruikte vorm van bescherming is daarom nog steeds de kraag, een soort lampenkap, die voorkomt dat uw huisdier bij de wond kan. Deze zijn te vinden in alle vormen en maten en ook speciaal voor katten en konijnen. Het is voor het dier even flink wennen, dat onhandige ding rond zijn koppie, en zeker in het

begin zal het wat kleine ongelukjes veroorzaken zoals tegen deurposten stoten. De ervaring leert dat veruit de meeste honden en katten na ongeveer twee dagen een stuk handiger worden met de kap. Als alternatief bestaan er nu ook dikke, stoffen ringen die aan de halsband bevestigd kunnen worden. Die werken vaak net zo effectief als de gewone kraag maar worden vaak veel beter verdragen door dieren. Ze zijn er voor honden, katten, konijnen en knaagdieren. Informeer ernaar bij uw dierenarts.

Zelf gebeten of gekrabd?

Soms kan uw huisdier u verwonden, bedoeld of onbedoeld. Wanneer een tand of nagel door de huid heen is gegaan, is het belangrijk om snel en juist te handelen. Spoel de wond goed uit met lauw water uit de kraan. Een grote of diepe wond moet daarna worden afgedekt met verband of doek. Neem vervolgens contact op met uw huisarts. Deze kan inschatten of dieper weefsel beschadigd is en de verdere behandeling voorschrijven. Bij elke krab- of bijtwond is er kans op een tetanusinfectie. Als u hier niet tegen bent ingeënt (of langer dan tien jaar geleden), neem dan contact op met uw huisarts als u bent gebeten of gekrabd.

Bron: www.dierenpraktijken.nl

